

herman de vries
haags gemeentemuseum
prentenkabinet no. 25
27 september-11 november 1968

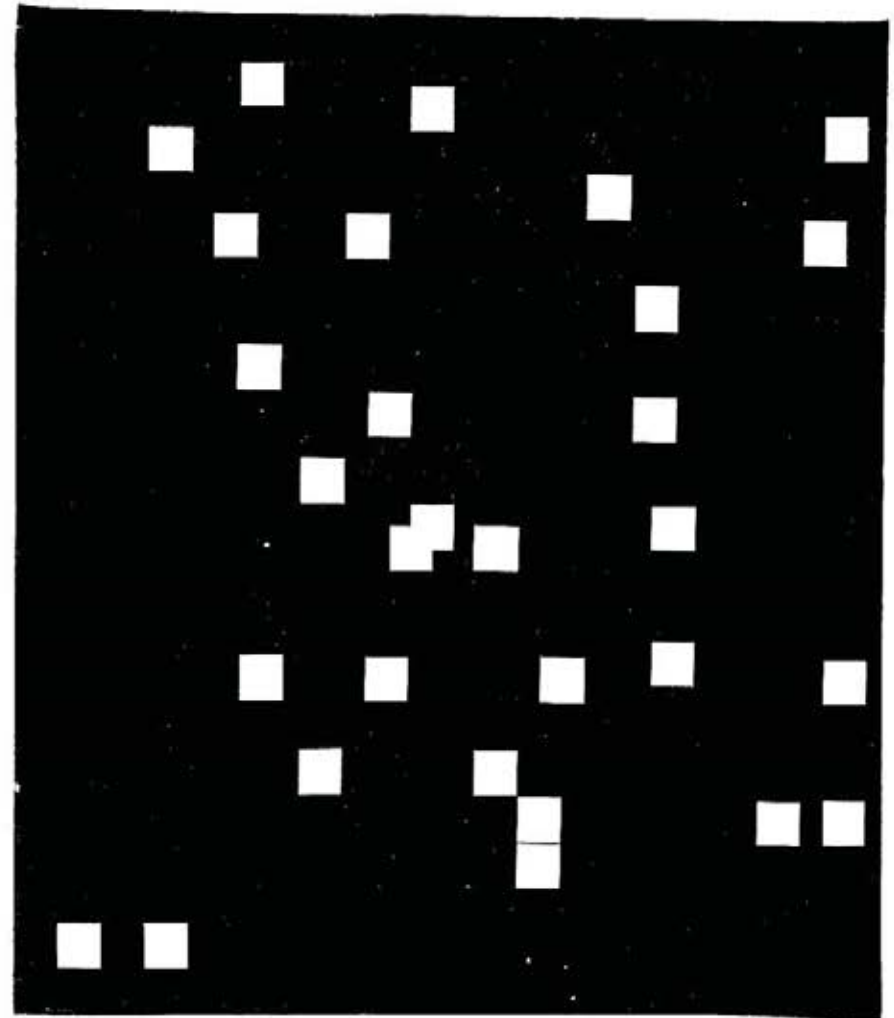
herman de vries toevalsstructuren

herman de vries (geb. 1931) is dagelijks werkzaam op het instituut voor toegepast biologisch onderzoek te arnhem. in de tijd die hem naast dit werk overblijft is hij echter intensief en voortdurend bezig met beeldende kunst. als kunstenaar concentreert hij zich op het vervaardigen van beeldstructuren waarin de persoonlijkheid van de maker zo min mogelijk aanwezig is. vroeger probeerde hij dit te bereiken door een verregaande reducering van de beeldelementen. maar sinds 1962 werkt hij hiervoor bovendien met een systematische uitbuiting van het begrip kans of toeval. sinds 1962 hanteert herman de vries het begrip toeval in die zin, dat hij een gegeven aantal beeldelementen telkens ordent met behulp van toevalstabellen die ook in de statistiek gebruikt worden. meestal hanteert hij tabel XXXIII uit fisher en yate's boek 'statistical tables for agricultural, biological and medical research', uit 1953. dit boek bevat 15000 cijfers volgens toeval gerangschikt en statistisch getest op hun werkelijke toevalligheid. een persoonlijke beslissing blijft iedere keer de keuze van de beeldelementen en een programma, d.w.z. een bepaalde relatie tussen de gekozen beeldelementen en de cijfers van de tabel, zo kunnen de cijfers b.v. een kleur, een grootte, een plaats etc. aanduiden. maar de uiteindelijke beeldordening, de wijze waarop de beeldelementen tesamen een beeldstructuur gaan vormen, wordt door een realisering van dit programma via een aflezen van de cijfers in de toevalstabel geheel toevallig bepaald. het komt definitief buiten de sfeer van een persoonlijke beslissing te liggen.

voorbeeld

bij de realisatie van katalogus no 45 koos herman de vries als beeldelementen een zwart oppervlak van 45 cm hoog en 40 cm breed en 30 witte vierkantjes die daarop hun plaats moeten krijgen. hij nam vervolgens de tabel XXXIII uit fisher en yates en bepaalde het volgende programma. de getallen zou hij als centimeters interpreteren en hij zou ze zodra ze binnen de gegeven maten vielen op de assen van het oppervlak uitzetten. op deze wijze zou hij de plaatsen van de linker onderhoeken der witte vierkantjes vinden. hij stelde vast dat aanraking van de zijden niet zou mogen plaats vinden en evenmin overlapping van de zijden. zou zich, de tabel volgend, een dergelijke keus voordoen dan zou deze plaatsingsmogelijkheid komen te vervallen en zou op dezelfde wijze naar een nieuwe plaats gezocht moeten worden.

alle werken in deze tentoonstelling zijn op een gelijksoortige wijze tot stand gekomen, het zijn alle toevalsobjektiveringen of toevalsstructuren. voor herman de vries hebben zijn toevalsstructuren direkt te maken met

cat. 45

omslag: toevalsstructuur met letters van een zin uit wittgenstein's 'tractatus': 'die welt ist alles was der fall ist'.

het feit dat ook in de natuurwetenschappen het begrip toeval een steeds grotere rol gaat spelen. in zijn 'fragmentarische argumenten' (felissoon-kahiers nr. 10, 1968) citeert hij om dit te illustreren schrödinger en born. 'in his long pursuit of order in nature, the scientist has turned a corner. he is now after order and disorder without prejudice, having discovered that complexity usually involves both.' (schrödinger), en '... randomness can be a tool for increasing order' (born).

maar meer nog dan om deze relatie met de natuurwetenschappen, hebben voor herman de vries zijn toevalsstructuren een grote betekenis omdat hij ze ziet als een bijdrage aan een vrije samenleving. ze maken naar zijn mening een natuurlijke realiteit zichtbaar die geïsoleerd is van bijkomende persoonlijke factoren en die hierdoor een open en vrije werking heeft.

een uitvoerige biografie en bibliografie van herman de vries bevindt zich o.a. in felissoon-kahier nr. 10 maart/april 1968.

26	10	53	96	23	71	50	54	36	23	54	31	04	82	98
28	41	50	61	88	64	85	27	20	18	83	36	05	56	36
34	21	42	57	02	59	19	18	97	48	80	30	03	30	98
61	81	77	23	23	82	82	11	45	08	53	28	70	58	96
61	15	18	13	54	16	86	20	26	88	90	74	80	55	09
91	76	21	64	64	44	91	13	32	97	75	31	62	66	54
00	97	79	08	06	37	30	28	59	85	53	56	68	53	40
36	46	18	34	94	75	20	80	27	77	78	91	69	16	00
88	98	99	60	50	65	95	79	42	94	93	62	40	89	96
04	37	59	87	21	05	02	03	24	17	47	97	81	56	51
63	62	06	34	41	94	21	78	55	09	72	76	45	16	94
78	47	23	53	90	34	41	92	45	71	09	23	70	70	07
87	68	62	15	43	53	14	36	59	25	54	47	33	70	15
47	60	92	10	77	88	59	53	11	52	66	25	69	07	04
56	88	87	59	41	65	28	04	67	53	95	79	88	37	31
02	57	45	86	67	73	43	07	34	48	44	26	87	93	29
31	54	14	13	17	48	62	11	90	60	68	12	93	64	28
28	50	16	43	36	28	97	85	58	99	67	22	52	76	23
63	29	62	66	50	02	63	45	52	38	67	63	47	54	75
45	65	58	26	51	76	96	59	38	72	86	57	45	71	46
39	65	36	63	70	77	45	85	50	51	74	13	39	35	22
73	71	98	16	04	29	18	94	51	23	76	51	94	84	86
72	20	56	20	11	72	65	71	08	86	79	57	95	13	91
75	17	26	99	76	89	37	20	70	01	77	31	61	95	46
37	48	80	62	29	81	30	15	39	14	48	38	75	93	29
68	08	02	80	72	83	71	46	30	49	89	17	95	88	29
14	23	98	61	67	70	52	85	01	50	01	84	02	78	43
49	08	96	21	44	25	27	99	41	28	07	41	08	34	66
78	37	06	08	43	63	61	62	42	29	39	68	95	10	96
37	21	34	17	68	68	96	83	23	56	32	84	60	15	31
14	29	09	34	04	87	83	07	55	07	76	58	30	83	64
58	43	28	06	36	49	52	83	51	14	47	56	91	29	34
10	43	67	29	70	80	62	80	03	42	10	80	21	38	84
44	38	88	39	54	86	97	37	44	22	00	95	01	31	76
90	69	59	19	51	85	39	52	85	13	07	28	37	07	61
41	47	10	25	62	97	05	31	03	61	20	26	36	31	62
91	94	14	63	19	75	89	11	47	11	31	56	34	19	09
80	06	54	18	66	09	18	94	06	19	98	40	07	17	81
67	72	77	63	48	84	08	31	55	58	24	33	45	77	58
59	40	24	13	27	70	26	88	86	30	01	31	60	10	39

deel van "TABLE XXXIII. RANDOM NUMBERS"(IV) uit:
r.a. fischer en f. yates "statistical tables for biological
agricultural and medical research".1953, p. 117.

herman de vries toevalsstructuren
maten in centimeters
werken allen in het bezit van de kunstenaar

- 1 kollage met twee rode vierkantjes 16-3-1963
20,0 x 20,0
- 2 kollage met twee rode vierkantjes 16-3-1963
20,0 x 20,0
- 3 kollage met zwarte vierkantjes 27-2-1963
27,5 x 21,0
- 4 kollage met zwarte vierkantjes 27-2-1963
27,5 x 21,5
- 5 4 geponste kaarten 1965
ieder 8,2 x 18,6
- 6 kollage met rode, blauwe en gele vierkantjes sept. 1965
27,5 x 27,5
- 7 kollage met rode, blauwe, gele en witte vierkantjes sept. 1965
27,5 x 27,5
- 8 kollage met witte banen sept. 1965
27,5 x 27,5
- 9 kollage met letters (tekst uit 'homo ludens' van j. h. huizinga) 1966
43,0 x 61,0 (V 1966-15)
- 10 kollage met witte vierkantjes op zwart 1966
40,0 x 40,0 (V 1966-38)
- 11 serie van 7 collages met witte vierkantjes 1967
ieder 15,0 x 15,0 (V 1967-20)
- 12 kollage met witte banen 1967
27,5 x 27,5 (V 1967-21)
- 13 kollage met witte banen 1967
27,5 x 27,5 (V 1967-22)
- 14 kollage met zwarte banen 1967
25,0 x 25,0 (V 1967-23)
- 15 tekening met rechte lijnen in verschillende kleuren 1967
43,5 x 61,0 (V 1967-27)
- 16 kollage met witte rechthoekjes 1967
16,0 x 16,0 (V 1967-43)
- 17 kollage met een gele, rode en blauwe baan 1967
20,0 x 20,0 (V 1967-46)
- 18 kollage met blauwe en zwarte vierkantjes 1967
18,0 x 18,0 (V 1967-51)
- 19 kollage met witte banen 1967
15,0 x 15,0 (V 1967-67)
- 20 kollage met een rode, blauwe en gele baan 1967
16,0 x 16,0 (V 1967-68)
- 21 kollage met zwarte banen 1967
16,0 x 16,0 (V 1967-69)
- 22 kollage met zwarte banen 1967
16,0 x 16,0 (V 1967-71)
- 23 kollage met zwarte banen 1967
16,0 x 16,0 (V 1967-72)
- 24 kollage met rode, blauwe, gele en witte vierkantjes 1967
43,3 x 61,3 (V 1967-86)
- 25 kollage met zwarte vierkantjes 1967
43,5 x 61,5 (V 1967-87)
- 26 kollage met zwarte banen 1967
43,5 x 61,5 (V 1967-90)
- 27 kollage met witte banen 1967
43,0 x 61,0 (V 1967-91)
- 28 kollage met tekst 'le fait le vrai substantive le plus vieux' 1967
43,0 x 61,0 (V 1967-104)
- 29 kollage met wit vierkantje 1968
43,0 x 61,0 (V 1968-15)
- 30 kollage met witte banen op zwart 1968
50,0 x 70,0 (V 1968-18)
- 31 reliëf met wit blokje 1968
120,0 x 120,0 (V 1968-27)
- 32 reliëf met witte schijven 1968
120,0 middellijn
- 33 kollage met witte vierkantjes op zwart 1968
50,0 x 70,0 (V 1968-31)
- 34 kollage met witte vierkantjes 1968
43,0 x 61,0 (V 1968-37)
- 35 kollage met witte cijfers op zwart 1968
50,0 x 69,5 (V 1968-47)
- 36 kollage met witte cijfers op zwart 1968
50,0 x 69,5 (V 1968-48)
- 37 kollage met witte vierkantjes op zwart 1968
50,0 x 70,0 (V 1968-49)
- 38 'semiotisering des rationalen' serie van 13 collages met letters
uit een tekst van max bense 1968
ieder 29,5 x 21,0 (V 1968-52)
- 39 kollage met witte banen op zwart 1968
50,0 x 70,0 (V 1968-53)
- 40 kollage met witte banen op zwart 1968
50,0 x 70,0 (V 1968-55)
- 41 kollage met witte vierkantjes op zwart 1968
24,0 x 24,0 (V 1968-79)
- 42 kollage met witte vierkantjes op zwart 1968
50,0 x 69,5 (V 1968-83)
- 43 kollage met witte rechthoekjes en vierkantjes op zwart 1968
24,0 x 24,0 (V 1968-101)
- 44 5 tekeningen met zwarte inkt 1968
ieder 50,0 x 65,0 (V 1969-101)
- 45 kollage met witte vierkantjes op zwart 1968
45,0 x 40,0 (V 1968-104)